

Informacija o gospodarskim kretanjima

travanj 2017.

Sažetak

Početak 2017. ostvarena su nešto slabija gospodarska kretanja u usporedbi s krajem protekle godine. Smanjen je tako obujam industrijske proizvodnje i građevinskih radova, dok je trgovina stagnirala. Unatoč tome, nastavio se oporavak na tržištu rada, a i pouzdanje potrošača te poslovni optimizam zadržali su se na relativno visokim razinama. Trend povećavanja godišnje stope inflacije potrošačkih cijena nastavio se te je ona u veljači porasla na 1,4%. Uz održavanje stabilnosti tečaja kune prema euru, HNB je u prvom tromjesečju 2017. nastavio s ekspanzivnom monetarnom politikom, pri čemu je prosječni višak likvidnosti tijekom ožujka dosegao dosad najviše razine. Unatoč pogoršanju salda u posljednjem tromjesečju, u cijeloj 2016. zabilježen je znatan višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance, pri čemu se nastavilo smanjivanje inozemne zaduženosti. Snažna fiskalna konsolidacija i rast realne aktivnosti ogledali su se u primjetljivom smanjivanju udjela javnog duga u BDP-u na kraju prethodne godine, a dostupni podaci upućuju na to da su povoljna fiskalna ostvarenja obilježila i početak 2017.

Početak 2017. obilježili su pad industrijske proizvodnje i građevinske aktivnosti te stagnacija trgovine na malo u usporedbi s posljednjim tromjesečjem 2016.¹ Industrijska se proizvodnja tako u siječnju i veljači prosječno smanjila za 4,3%, pri čemu je pad ostvaren u svim glavnim industrijskim grupacijama osim intermedijarnih proizvoda (slike 3. i 4.). Nakon snažnog rasta krajem prethodne godine, u siječnju je zabilježen i pad obujma građevinskih radova, što je vjerojatno posljedica loših vremenskih uvjeta (Slika 5.). Pritom je posebno bio naglašen pad radova na ostalim građevinama, odnosno infrastrukturnim objektima, no smanjeni intenzitet radova ostvaren je i kod zgrada (Slika 6.). S druge strane, promet od trgovine na malo, nakon pada u siječnju, u veljači se oporavio, pa je na razini tromjesečja zabilježena stagnacija (Slika 7.).

Rezultati ankete o poslovnim očekivanjima za prvo tromjesečje ove godine upućuju na nastavak poboljšavanja optimizma u većini promatranih djelatnosti. Tako je u građevinarstvu nastavljen trend rasta pouzdanja poduzetnika, koji je primjetljiv još od početka 2015. Osim toga, vidljiv je rast optimizma u industriji, ponajprije zbog povoljnih očekivanja glede proizvodnje u sljedeća tri mjeseca. Dok se optimizam u trgovini u prvom tromjesečju ove godine nije znatno promijenio u odnosu na kraj 2016., očekivanja u djelatnostima usluga pogoršala su se. Kada je riječ o očekivanjima kućanstava, rezultati ankete o pouzdanju potrošača upućuju na kontinuirano poboljšavanje pokazatelja potrošačkog optimizma od sredine 2016. godine. Rast indeksa pouzdanja potrošača u prva tri mjeseca 2017. ponajprije je posljedica povoljnijih očekivanja financijske situacije u kućanstvu za sljedećih godinu dana u odnosu na trenutnu situaciju, a i vjerojatnost povećanja uštede kućanstava u nadolazećem razdoblju također je veća nego danas (Slika 8.).

Na početku 2017. godine tržište rada obilježila su relativno povoljna kretanja. Nastavio se tako rast zaposlenosti, iako malo sporijom dinamikom nego u posljednjem tromjesečju 2016., što ponajprije odražava sporiji rast broja zaposlenih u većini uslužnih djelatnosti privatnog sektora te blagi pad u javnom sektoru. S druge strane, znatno se povećao broj zaposlenih u djelatnostima industrije i građevinarstva (Slika 14.). Povoljni trendovi zaposlenosti odrazili su se i na broj nezaposlenih, koji se tijekom siječnja i veljače nastavio smanjivati. Smanjenju nezaposlenosti i nadalje zamjetljivo pridonose neto odljevi na osnovi ostalih razloga (ponajprije brisani iz evidencije zbog nepridržavanja zakonskih odredbi te odjave s evidencije), što se vjerojatno može povezati i s nastavkom iseljavanja stanovništva radne dobi. Administrativna stopa nezaposlenosti (Slika 15.) u veljači 2017.

spustila se na 13,7%, sa 14%, koliko je iznosila u četvrtom tromjesečju 2016. godine.² Kad je riječ o plaćama, početak 2017. godine obilježio je porast nominalnih plaća, pri čemu je rast neto plaća bio znatno viši od rasta bruto plaća zbog zakonskih izmjena pri oporezivanju dohotka od rada (Slika 16.). Istodobno je zbog tekućeg porasta potrošačkih cijena rast realnih plaća bio malo slabije izražen.

Potrošačke su se cijene povećale u veljači za 0,2% u odnosu na prethodni mjesec, a najveći doprinos tome dalo je poskupljenje mlijeka, voća te odjeće i ugostiteljskih usluga (Tablica 1.). Početkom 2017. godišnja inflacija potrošačkih cijena nastavila se ubrzavati, što je ponajviše rezultat jačanja uvoznih inflatornih pritisaka odnosno rasta cijena sirove nafte (Slika 19.) i prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu te nepovoljnih vremenskih uvjeta početkom godine, a manjim dijelom i posljedica porasta inflacije u europodručju te jačanja domaće potražnje. Godišnja stopa rasta potrošačkih cijena ubrzala se s 0,9% u siječnju na 1,4% u veljači (Slika 18.). Najveći doprinos tome povećanju dale su cijene naftnih derivata zbog učinka baznog razdoblja (pada tih cijena u istom razdoblju prethodne godine) i cijene hrane. Godišnja stopa promjene temeljne inflacije povećala se s 0,7% u siječnju na 1,3% u veljači, uglavnom zbog povećanja godišnje stope promjene cijena mlijeka, mesa, odjeće i ugostiteljskih usluga.

U posljednjem tromjesečju 2016. na tekućem i kapitalnom računu platne bilance ostvaren je veći manjak nego u istom razdoblju prethodne godine (0,5 mlrd. EUR u odnosu na 0,3 mlrd. EUR) (Slika 53.). Pritom je najviše pogoršan saldo na računu primarnog dohotka, i to zbog rasta rashoda od izravnih ulaganja, odnosno povećanja dobiti domaćih poslovnih subjekata u stranome vlasništvu, koje je posebno bilo izraženo u financijskoj djelatnosti, proizvodnji nafte i naftnih derivata te farmaceutske industriji. Vrlo blago povećao se i manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom, unatoč bržem rastu robnog izvoza (7,1%) od uvoza (5,1%), dok se višak u međunarodnoj razmjeni usluga povećao, najviše zbog snažnog rasta neto prihoda od telekomunikacijskih, računalnih i informacijskih usluga. Višak na računu sekundarnog dohotka smanjio se zbog malo većih uplata u proračun EU-a, premda je i korištenje sredstava iz fondova EU-a blago povećano. Promatraju li se ostvarenja u cijeloj 2016. godini, višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance iznosio je 3,7% BDP-a, nakon 5,5% BDP-a u 2015. (od čega se oko 2% BDP-a odnosilo na učinak konverzije kredita u švicarskim francima u eure).

Nominalni tečaj kune prema euru u ožujku je bio stabilan te se kretao u rasponu od -0,2% do +0,3% oko prosječne vrijednosti od 7,42 EUR/HRK. Krajem ožujka tečaj je počeo blago

1 Model brze procjene BDP-a upućuje na nastavak gospodarskog rasta na početku godine, iako malo sporijom dinamikom nego prethodne godine (Slika 1.). Modelska ocjena ponajprije je rezultat povoljnih kretanja poslovnih i potrošačkih očekivanja i rasta zaposlenosti, dok su pokazatelji gospodarske aktivnosti u industriji, trgovini i građevinarstvu zamjetljivo slabiji nego u prethodnim tromjesečjima

2 Prilagođena stopa nezaposlenosti, u čiji izračun ulaze podaci o broju osiguranika HZMO-a umjesto zaposlenosti prema obrascu JOPPD, također se nastavila smanjivati te je u siječnju i veljači iznosila prosječno 12,7%.

deprecirati te je na kraju mjeseca iznosio 7,44 EUR/HKR, što je deprecijacija od 0,1% u odnosu na kraj veljače (Slika 24.). Nasuprot tome, indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune apprecirao je za 0,3% u odnosu na kraj veljače, ponajviše zbog jačanja kune prema juanu renminbiju i američkom dolaru, što zrcali jačanje eura prema tim valutama na svjetskom deviznom tržištu.

Pod utjecajem ekspanzivne monetarne politike ESB-a i visoke likvidnosti bankovnog sustava europodručja, kratkoročne kamatne stope na europskom tržištu novca zadržale su se u negativnom području tijekom ožujka 2017. Prekonoćna kamatna stopa EONIA na kraju ožujka iznosila je -0,36%, a šestomjesečni EURIBOR -0,24% (Slika 24.). Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju ostale su relativno stabilne tijekom ožujka (Slika 25.), no za Hrvatsku je premija za rizik u odnosu na kraj 2016. imala najpovoljnija kretanja, smanjivši se za 44 bazna boda. U takvim je uvjetima 20. ožujka izdana desetogodišnja eurska državna obveznica u iznosu od 1,25 mlrd. EUR uz kupon od 3,0% te ukupan prinos od 3,2%.

U ožujku se likvidnost domaćega financijskog tržišta zadržala na rekordno visokoj razini pod utjecajem ekspanzivne monetarne politike HNB-a. Tako je prosječni višak likvidnosti u ožujku iznosio 16,5 mlrd. kuna (Slika 50.), a prosječna ponderirana kamatna stopa u međubankovnoj trgovini na prekonoćnom tržištu 0,02% (Slika 50.). Istodobno se kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule spustila na dosad najnižu razinu od 0,45% (Slika 28.).

Kamatne stope na nove poslove banaka, što uključuje prvi put ugovorene i ponovno ugovorene kredite, smanjile su se tijekom veljače za gotovo sve skupine kredita poduzećima i stanovništvu (slike 28., 29. i 30.). Kod kamatnih stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima također su zabilježena povoljna kretanja, osim kod kunskih kredita za investicije s valutnom klauzulom (Slika 31.). S druge strane, kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu blago su porasle tijekom veljače, osim za kunske stambene kredite (slike 32. i 33.). Kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća nastavile su višegodišnji trend pada zabilježivši u veljači dosad najniže razine (slike 34. i 35.). Razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite povećala se u veljači na 6,54 postotna boda, dok se razlika kamatnih stopa na stanja kredita i depozita blago povećala u odnosu na prethodni mjesec, zadržavši se na razini nižoj od pet postotnih bodova (Slika 37.).

Monetarna kretanja u veljači 2017. obilježilo je smanjenje neto inozemne aktive (NIA) i neto domaće aktive (NDA) monetarnog sustava, što je zajedno dovelo do pada ukupnih likvidnih sredstava (M4). Unatoč mjesečnom padu monetarnog agregata M4, na godišnjoj se razini zadržao zamjetljiv rast ovoga najširega monetarnog agregata (4,6% isključujući utjecaj tečajnih promjena) (Slika 46.). U strukturi M4 takvim kretanjima i nadalje najviše pridonosi rast novčane mase, koji je na kraju veljače dosegnuo 21,1% (Slika 45.), a posebice depozitnog novca stanovništva i nefinancijskih poduzeća. S druge strane, ostvaruju se i mjesečni i godišnji pad deviznih depozita, a njihovo nominalno stanje u kunskoj protuvrijednosti smanjilo se i zbog aprecijacije kune (Slika 49.).

Plasmani kreditnih institucija domaćim sektorima (osim države) porasli su u veljači za 0,6%. Na godišnjoj razini i nadalje se blago oporavlja kreditiranje (ako se promatra na osnovi transakcija), no rast se blago usporio te je na kraju veljače iznosio 0,8%, a u 2016. iznosio je 1,0% (Slika 40.). Tome je najviše pridonijelo snažno usporavanje rasta plasmana nefinancijskim poduzećima (na 0,3%), ponajviše zbog učinka baznog razdoblja,

dok je kod stanovništva godišnji rast plasmana ojačao na 1,0% (slike 41. i 42.). S druge strane, nominalno stanje plasmana na kraju veljače 2017. bilo je za 3,1% manje nego na kraju istog mjeseca prošle godine, što odražava otpis dijela kredita stanovništvu indeksiranih uz švicarski franak, prodaje loših plasmana banaka te jačanje kune prema euru, zbog čega se smanjuje kunska protuvrijednost plasmana indeksiranih uz euro. Što se tiče kreditiranja države, plasmani banaka središnjoj državi u veljači 2017. ostvarili su godišnji prirast od 1,8%.

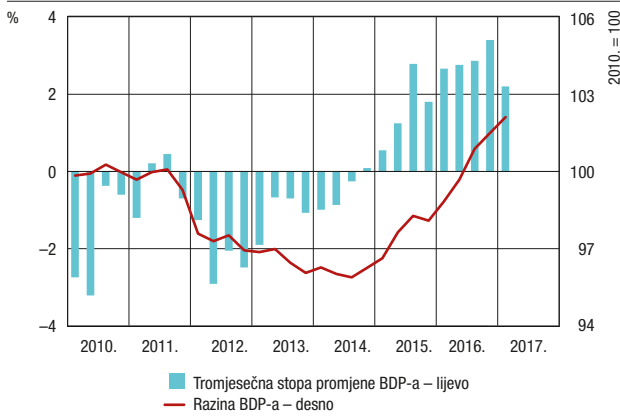
Bruto međunarodne pričuve HNB-a dosegnule su na kraju ožujka 16,1 mlrd. EUR, što je za 2,6 mlrd. EUR ili 18,9% više nego na kraju 2016. godine (Slika 52.). Osim priljeva deviza od inozemnog zaduživanja države u ožujku u iznosu od 1,25 mlrd. EUR, rastu je pridonijelo i ulaganje dijela međunarodnih pričuva u repo ugovore. Istodobno su neto raspoložive pričuve ostale gotovo nepromijenjene te su krajem ožujka iznosile 12,2 mlrd. EUR.

Neto financijske obveze domaćih sektora prema inozemstvu u posljednjem su tromjesečju 2016. povećane za 1,1 mlrd. EUR (isključujući promjenu bruto međunarodnih pričuva i obveza HNB-a). Pritom su se neto dužničke obveze povećale za 0,9 mlrd. EUR, a neto vlasnička ulaganja iz inozemstva za 0,2 mlrd. EUR (Slika 55.). U strukturi neto dužničkih obveza najizraženije promjene ostvarile su poslovne banke, čija je inozemna imovina smanjena za čak 1,5 mlrd. EUR. Međutim, više od polovine tih sredstava središnja je banka u deviznim intervencijama otkupila od poslovnih banaka i tako povećala međunarodne pričuve (Slika 54.). S druge strane, blago su smanjene neto dužničke obveze središnje države i ostalih domaćih sektora, a sličan se trend nastavio i u siječnju 2017. (Slika 56.). Kod vlasničkih ulaganja, povećanje neto obveza ostvareno je većinom zahvaljujući zadržanoj dobiti subjekata u stranom vlasništvu, dok su izravna vlasnička ulaganja bila izrazito skromna, a uglavnom su se odnosila na ulaganja u nekretnine, smještajne kapacitete te informacijsku uslužnu djelatnost.

Manjak opće države mogao bi iznositi oko 1,0% BDP-a u 2016. godini, što je za 2,3 postotna boda manje u odnosu na 2015. (statistički podaci trebali bi biti objavljeni u drugoj polovini travnja). Pad manjka odražava povoljna gospodarska kretanja koja su rezultirala snažnim rastom prihoda, dok se istodobno ograničio rast rashoda. Prema podacima Ministarstva financija (metodologija GFS 2001) manjak konsolidirane središnje države iznosio je u prošloj godini 3,6 mlrd. kuna ili 1,1% BDP-a, što je za 5,3 mlrd. kuna (1,6 postotnih bodova BDP-a) manje u odnosu na 2015. U siječnju 2017. na razini središnje države ostvaren je višak od 0,5 mlrd. kuna, u usporedbi s 0,5 mlrd. kuna manjka ostvarenih u istom razdoblju prethodne godine, pri čemu su ostvareni rast prihoda od poreza i socijalnih doprinosa i smanjenje rashoda na razini državnog proračuna.

Udio duga opće države u BDP-u tijekom godine snižen je s 86,7% na kraju 2015. na 84,2% u prosincu 2016. Osim toga, primjetljiva je i promjena strukture duga, pri čemu je udio unutarnjeg duga opće države porastao za više od tri postotna boda, te je dosegnuo 62,5%. Država se nastavlja povoljnije refinancirati na domaćem i međunarodnom tržištu. Poboljšanje makroekonomskih fundamenata prepoznato je i od strane agencija za dodjelu rejtinga, pa je krajem ožujka još jedna agencija podigla izgled za rejting Hrvatske iz negativnih u stabilne. Zahvaljujući snažnoj fiskalnoj prilagodbi započetoj u 2015. i smanjenju javnog duga, Hrvatska bi u ovoj godini trebala izaći iz procedure pri prekomjernom manjku.

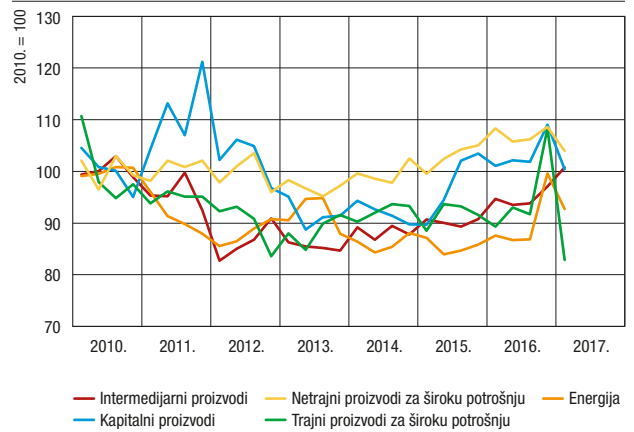
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za 1. tr. 2017. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 31. ožujka 2017.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

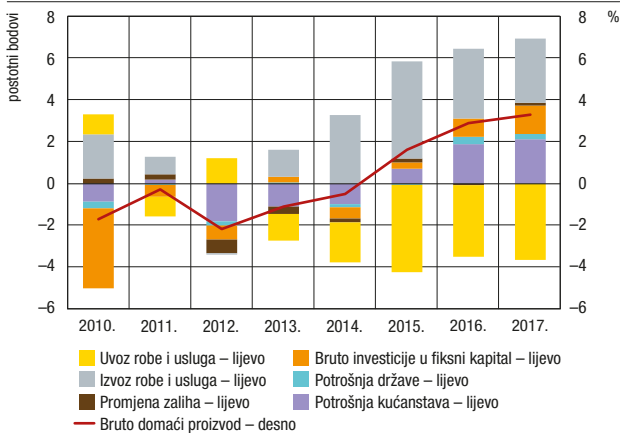
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

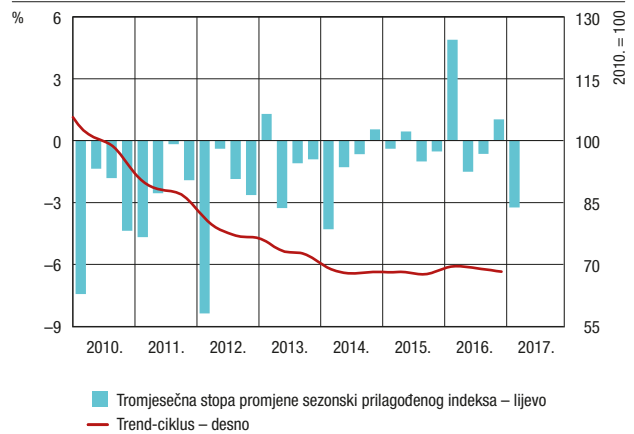
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2017. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz ožujka 2017.

Izvori: DZS

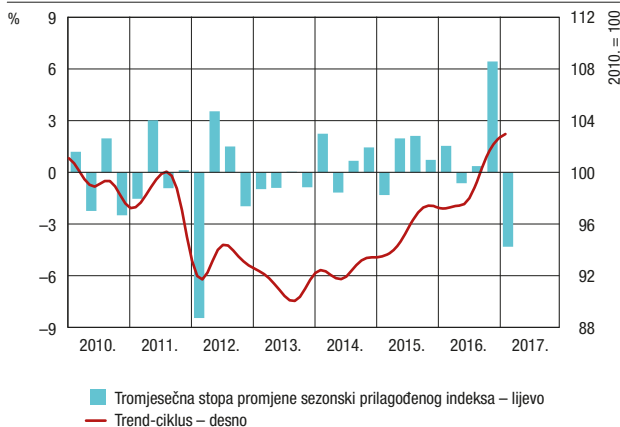
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2017. odnosi se na siječanj.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

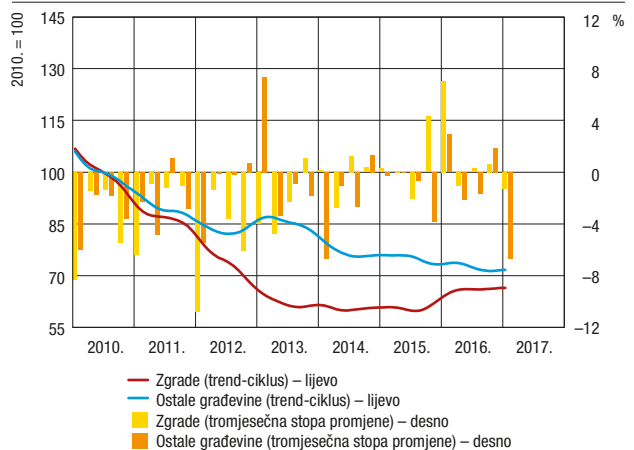
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2017. odnosi se na siječanj i veljaču.

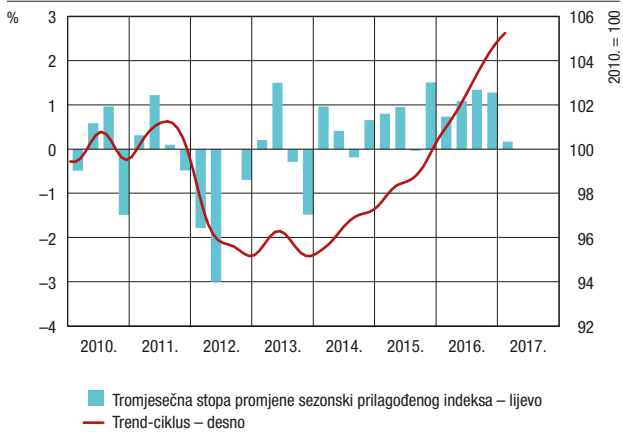
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

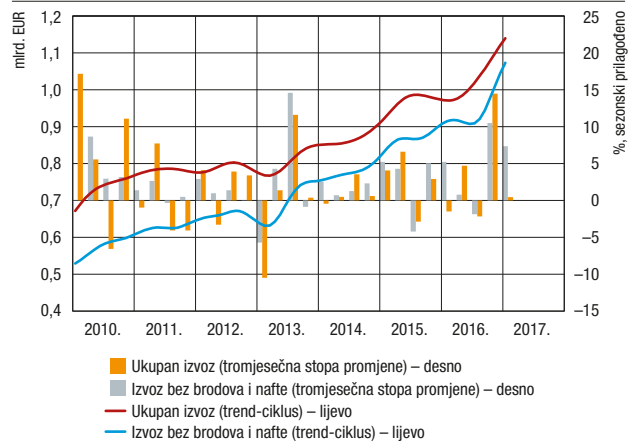
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

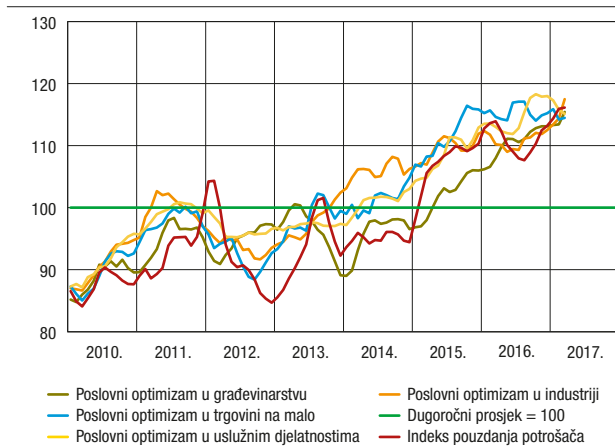
Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2017. odnosi se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

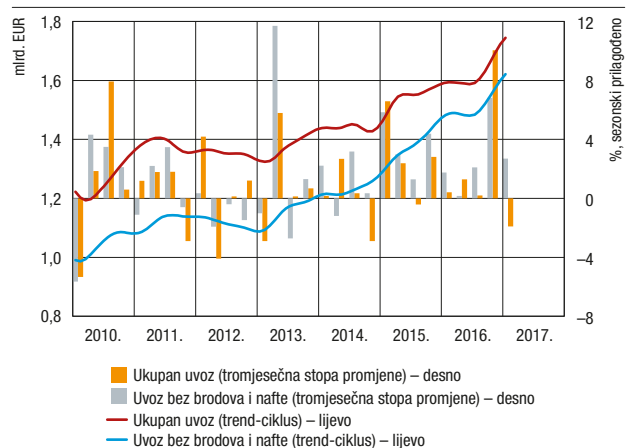
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti, tročlani pomični prosjeci

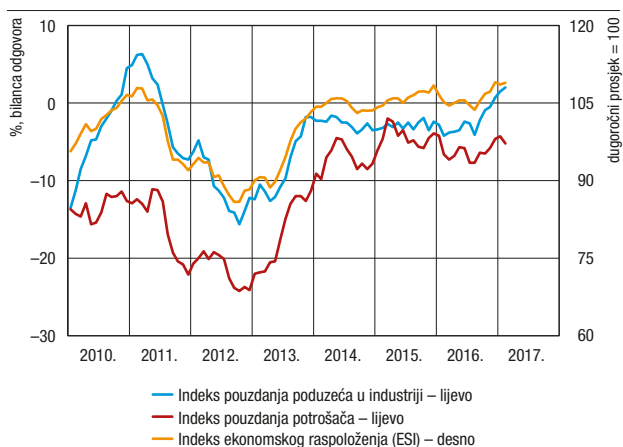
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

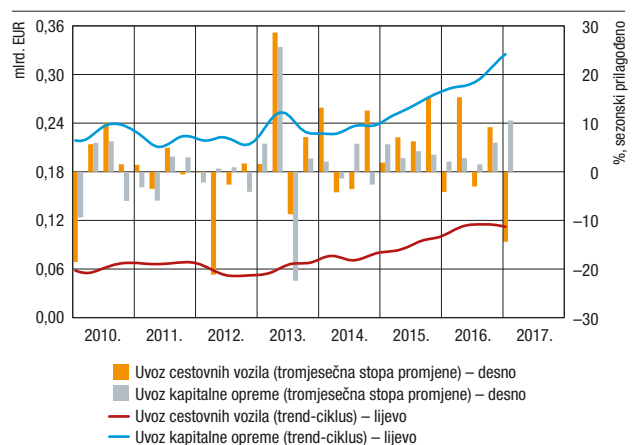
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

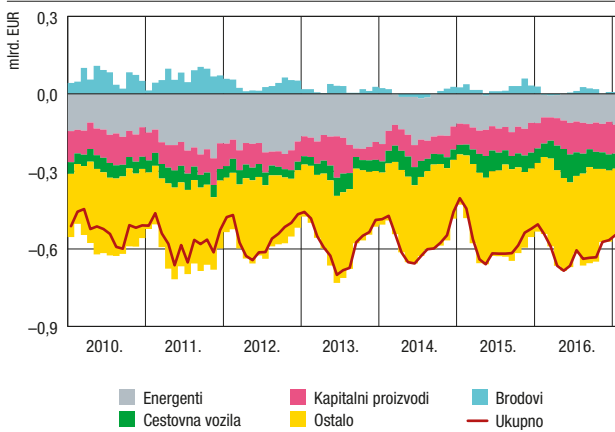
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalne opreme i cestovnih vozila (cif)

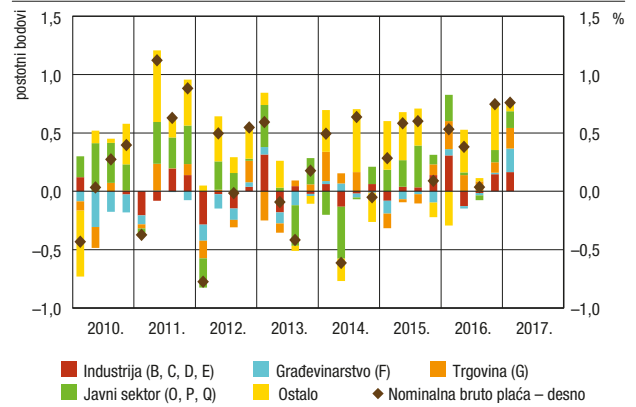
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj.
Uvoz kapitalne opreme odnosi se na odsejke SMTK-a 71-77.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene
tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka

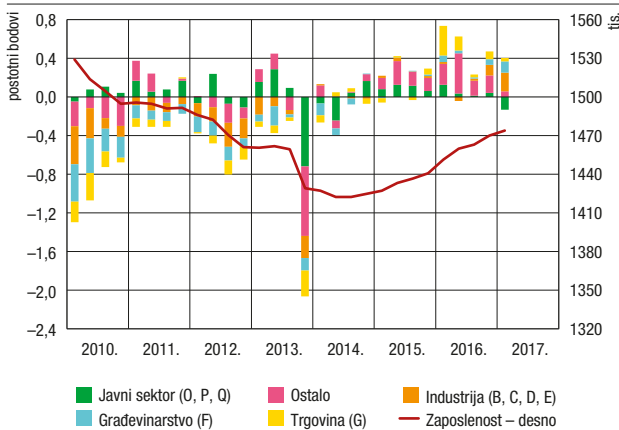
Izvor: DZS

Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

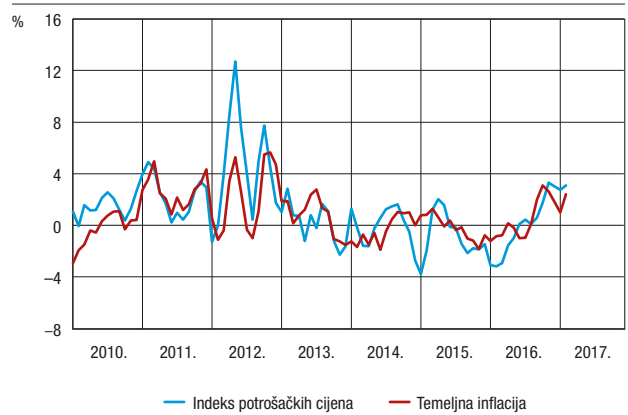
Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

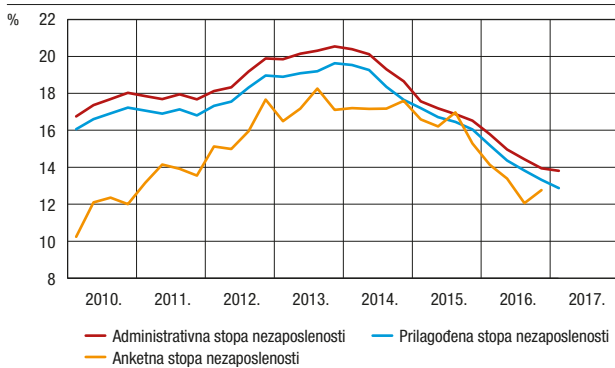
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2017. godine odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

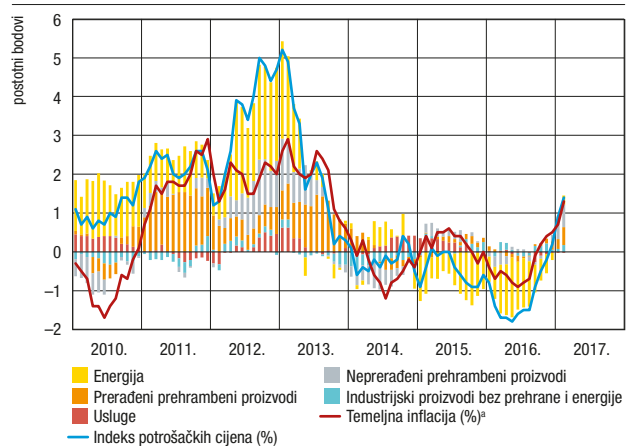
^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 15. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

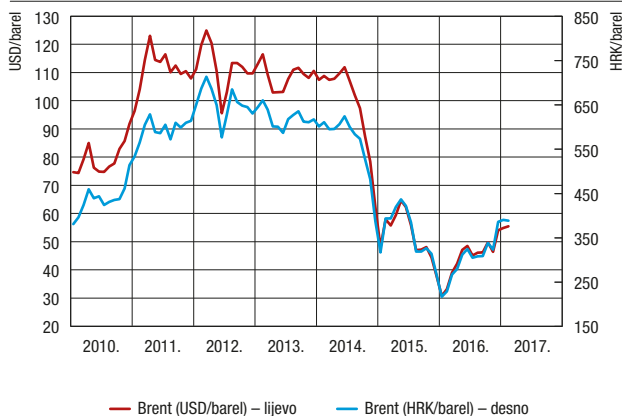
Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. koriste se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

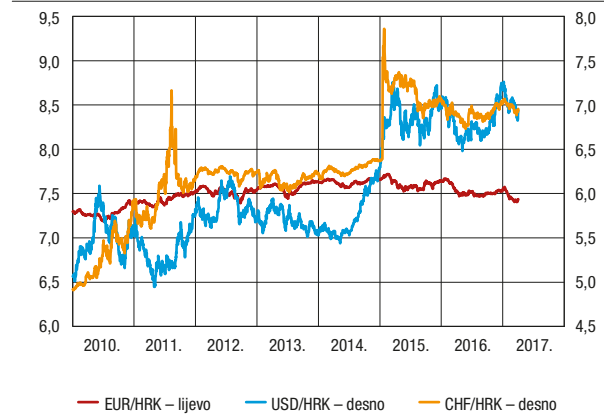

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

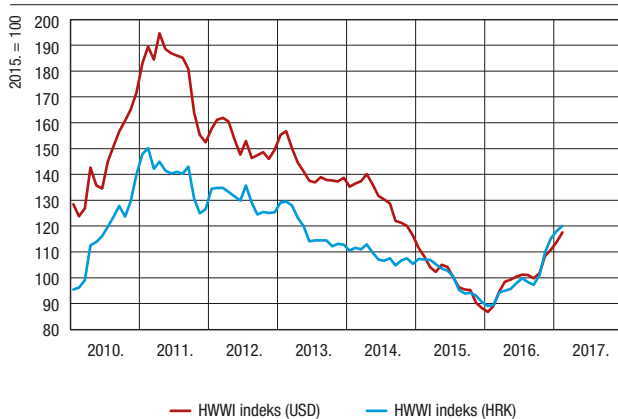

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

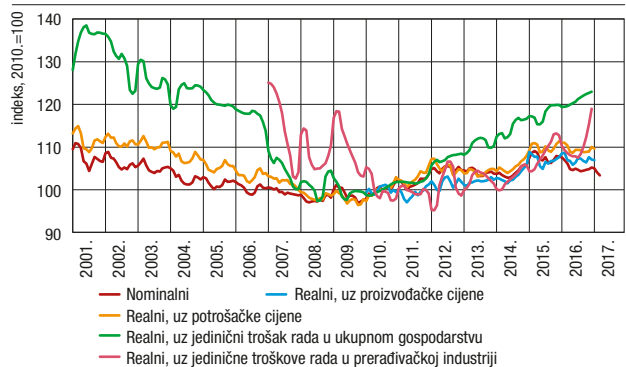
Izvor: HNB

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na nedomaćem tržištu koji je raspoloživ od siječnja 2010. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označujuje efektivnu aprecijaciju kune.

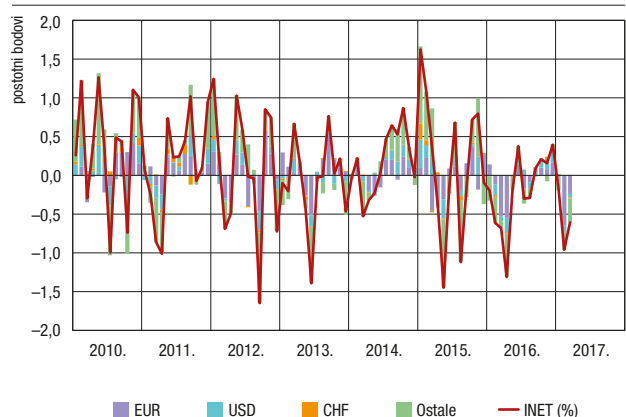
Izvor: HNB

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	I. 17.	II. 17.	II. 16.	I. 17.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	0,9	1,4	-0,3	0,2
Energija	0,1	1,4	-1,1	0,2
Nepretrađeni prehrambeni proizvodi	5,9	6,3	0,2	0,6
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	1,1	2,0	-0,2	0,7
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	0,3	0,7	-0,4	-0,1
Usluge	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	0,7	1,3	-0,3	0,2
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	1,8	2,6	-0,7	0,0
Cijene sirove nafte Brent (USD)	78,2	67,2	7,8	1,1
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata) ^a	31,5	32,1	2,7	3,2

^a Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

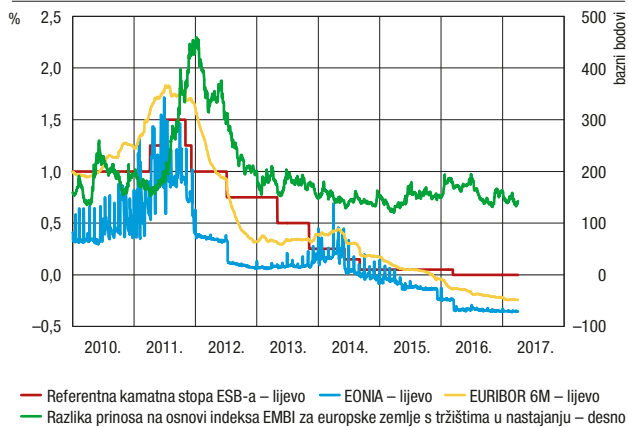
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

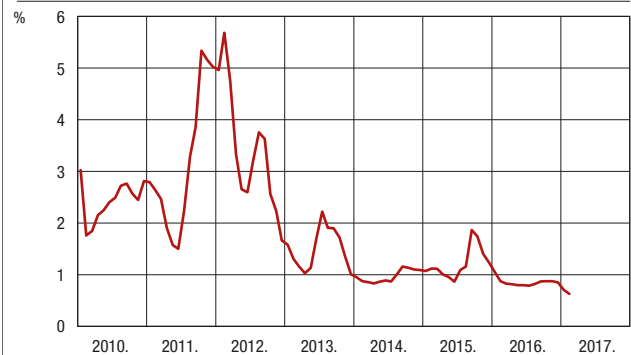
Izvor: HNB

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

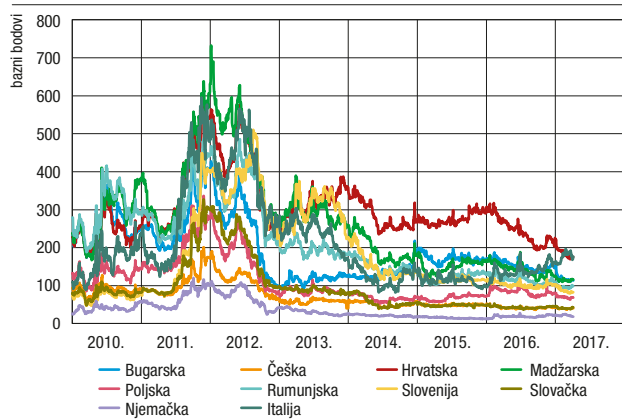
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankarskom tržištu (ZIBOR 3 mj.)
mjesečni prosjeci jednostavnih dnevnih prosjeka kotacija banaka

Izvor: HNB

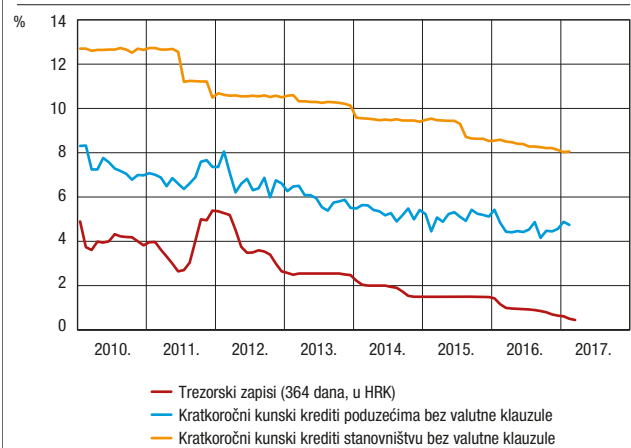
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

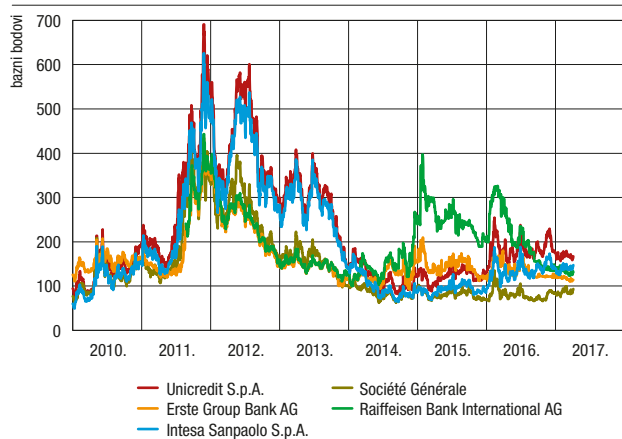
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

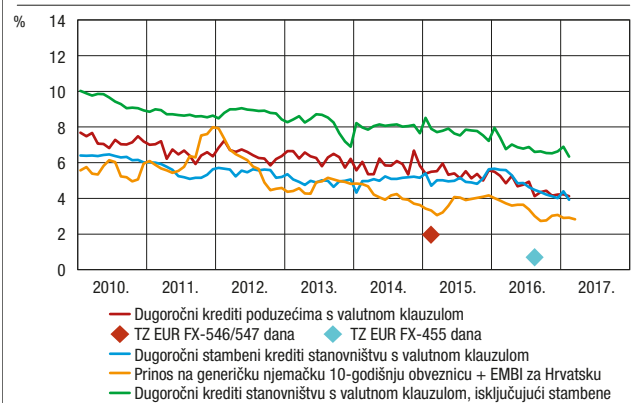
Izvori: MF; HNB

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

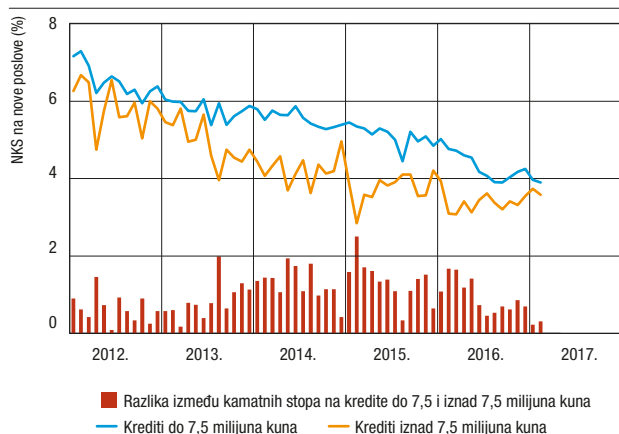
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama uz valutnu klauzulu i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

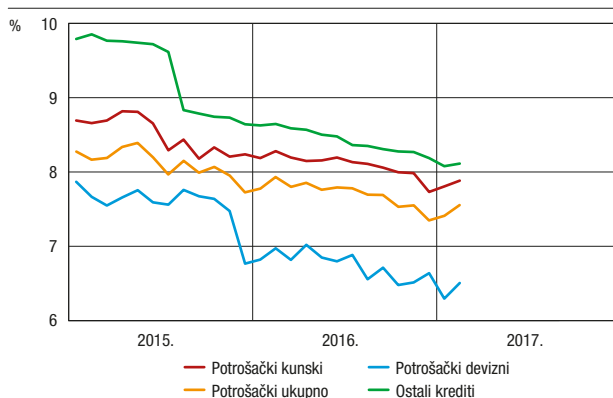
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim poduzećima prema iznosu

Izvor: HNB

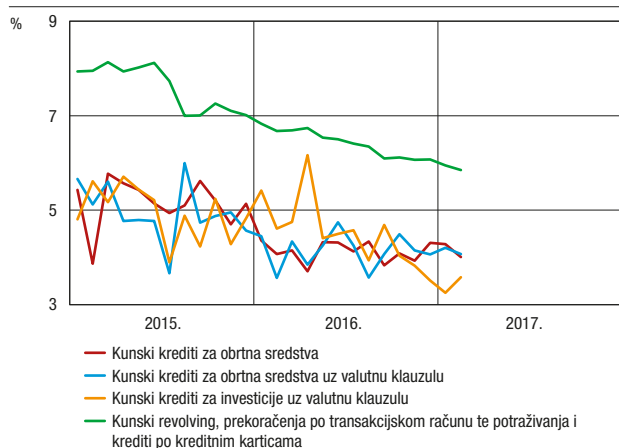
Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

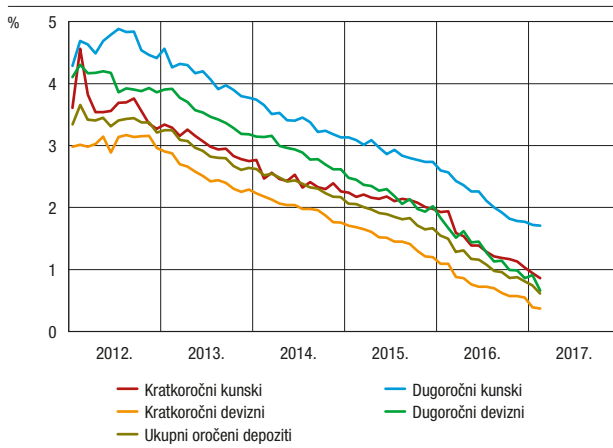
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

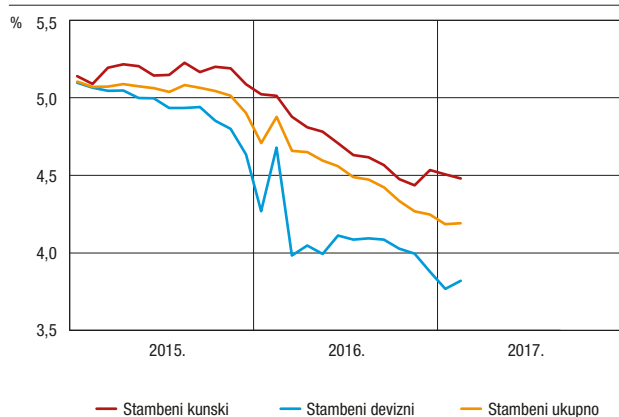
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

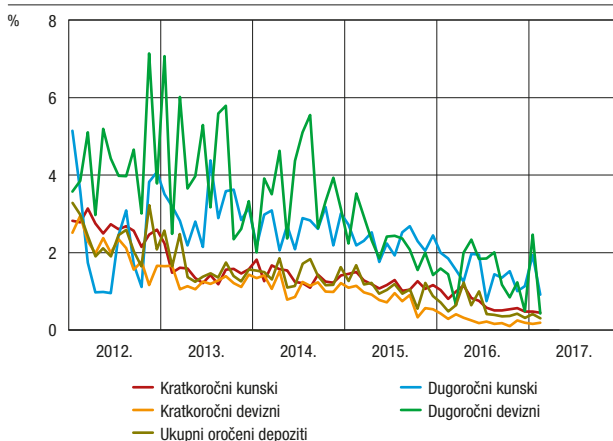
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

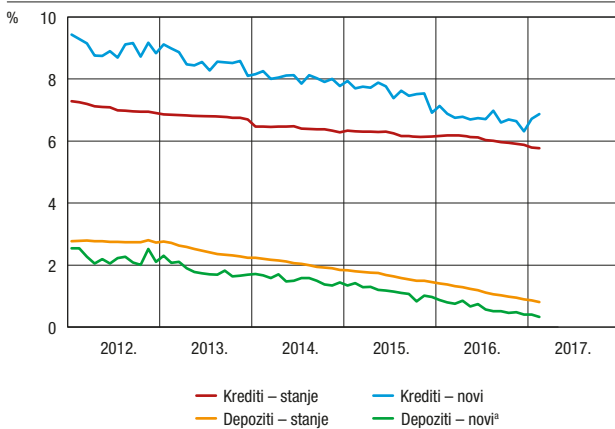
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

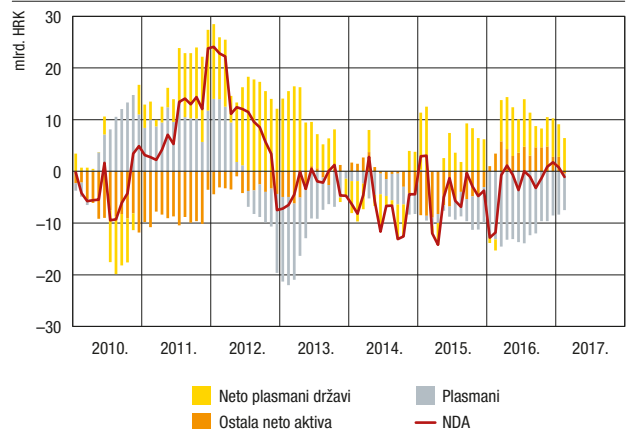
Izvor: HNB

Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

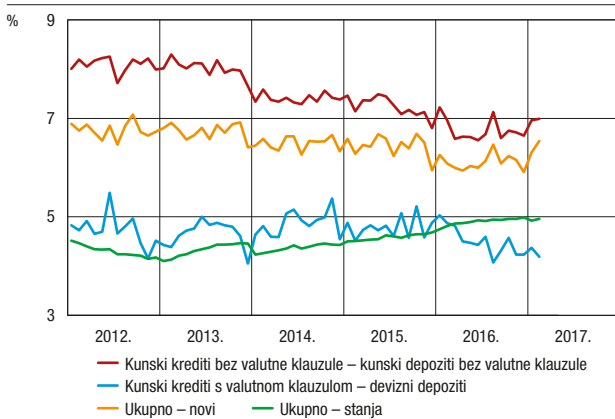
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

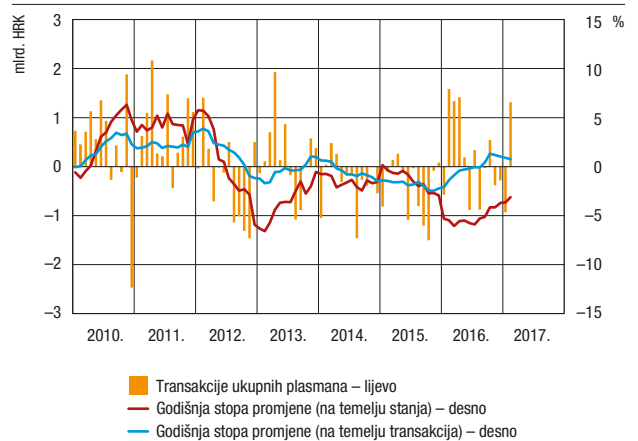
Izvor: HNB

Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

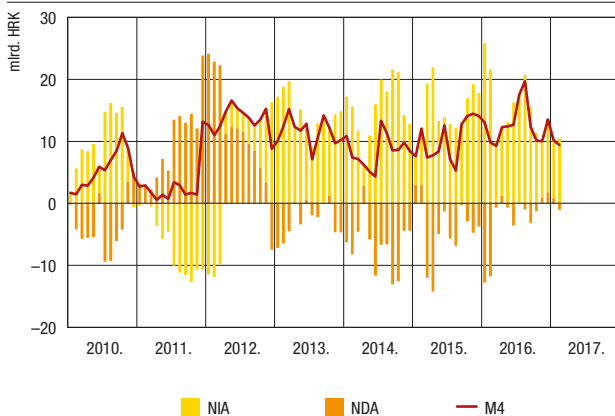
Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

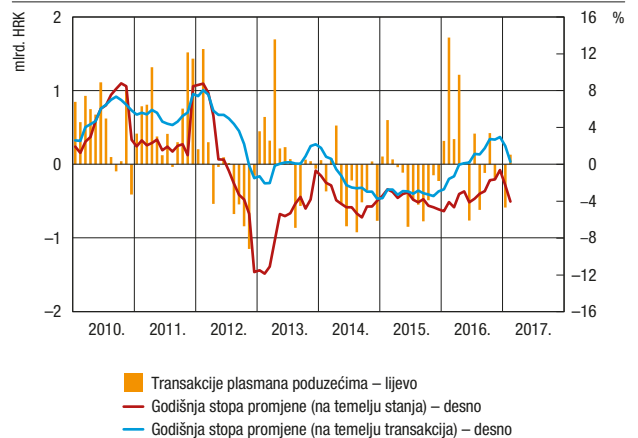
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

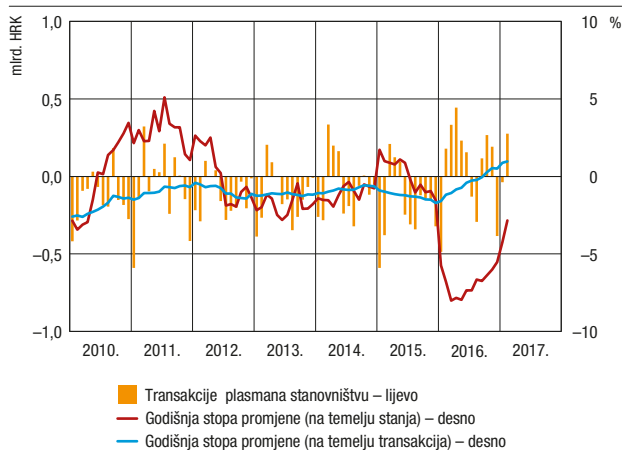
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

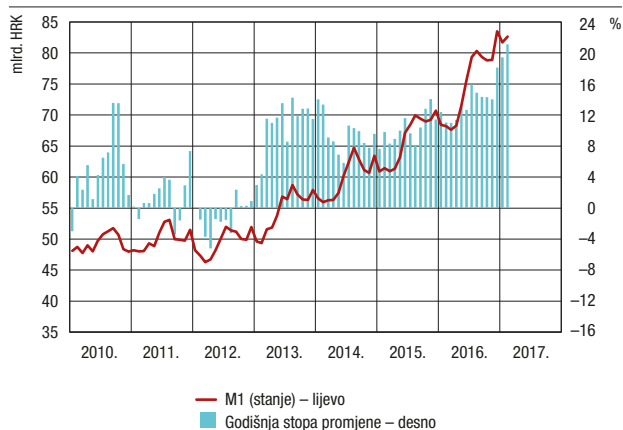
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

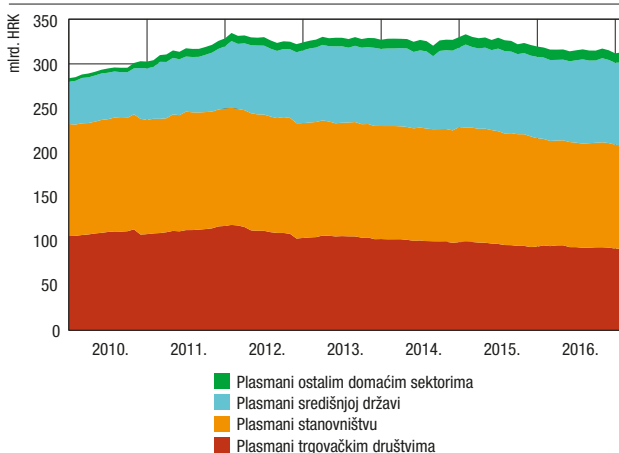
Izvor: HNB

Slika 45. Novčana masa

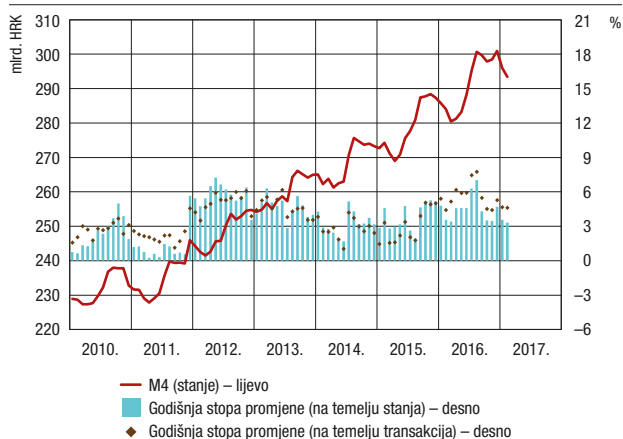
Izvor: HNB

Slika 43. Struktura plasmana kreditnih institucija

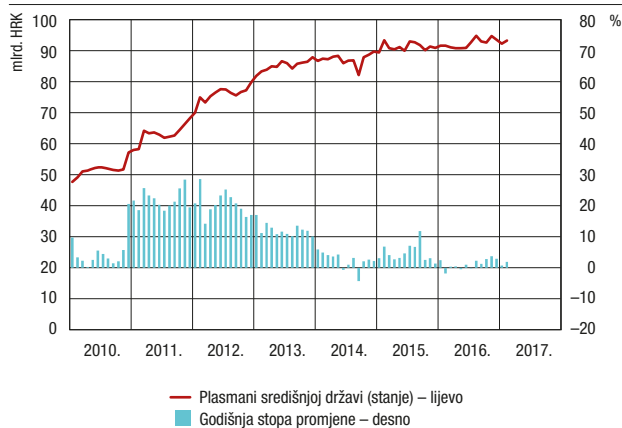
Izvor: HNB

Slika 46. Ukupna likvidna sredstva (M4)

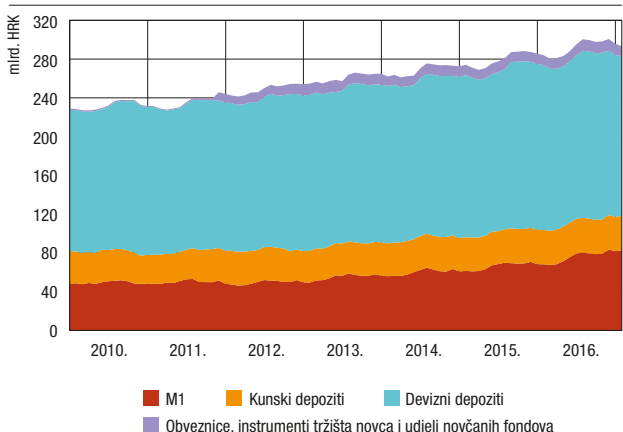
Izvor: HNB

Slika 44. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

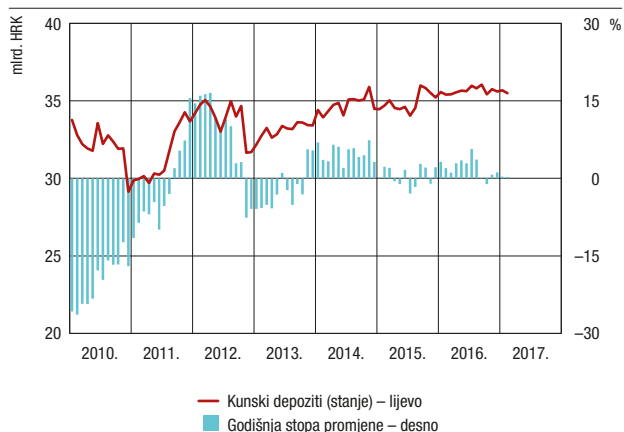
Izvor: HNB

Slika 47. Struktura monetarnog agregata M4

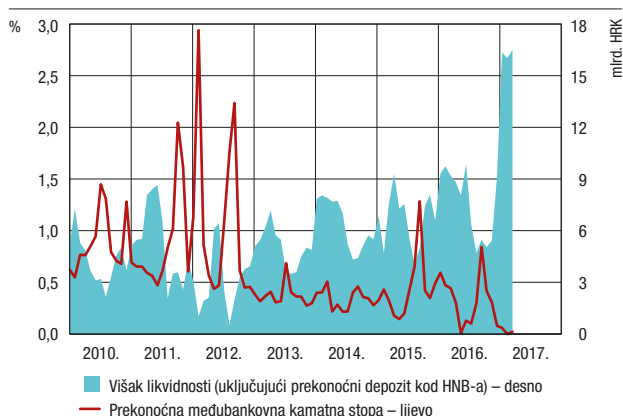
Izvor: HNB

Slika 48. Kunski štedni i oročeni depoziti

Izvor: HNB

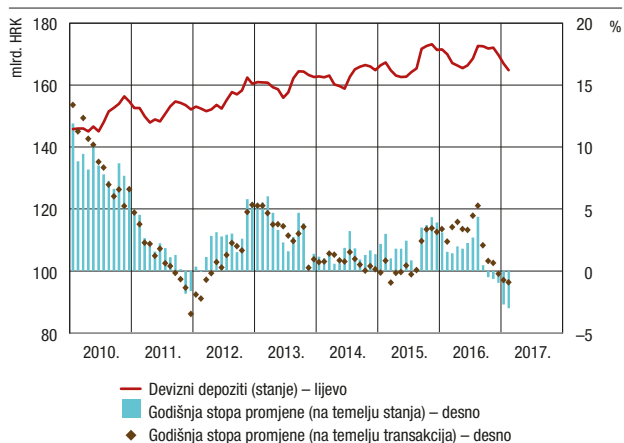
Slika 50. Likvidnost banaka i prekoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

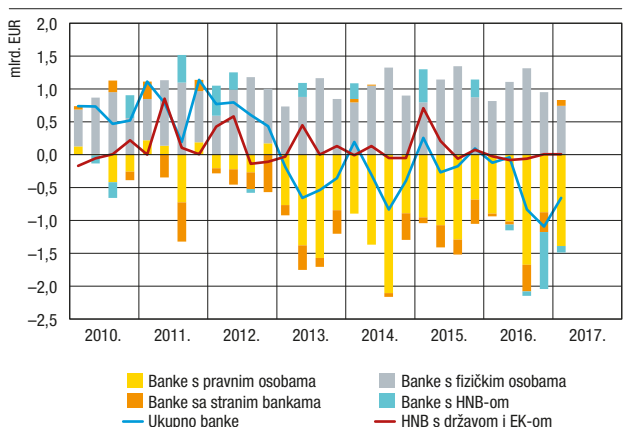
Izvor: HNB

Slika 49. Devizni depoziti

Izvor: HNB

Slika 51. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu.

Izvor: HNB

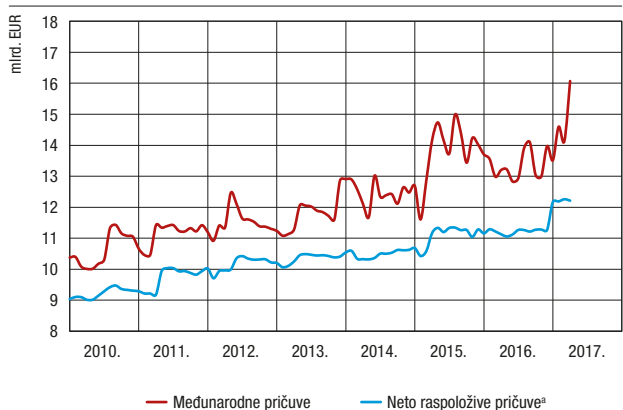
Tablica 2. Platna bilanca^a
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2015.	2016.	Indeksi	
			2015. / 2014.	2016. / 2015.
Tekuće transakcije	2.098,8	1.168,8	236,6	55,7
Kapitalne transakcije	307,7	515,0	437,9	167,4
Financijske transakcije (bez pričuva)	1.113,7	1.419,8	113,2	127,5
Međunarodne pričuve HNB-a	745,3	-264,7	—	—
Neto pogreške i propusti	-547,5	-528,7	108,7	96,6

^a Prema šestom izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

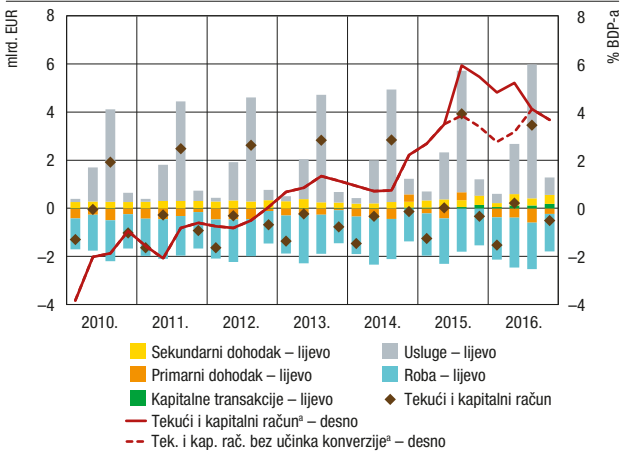
Slika 52. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

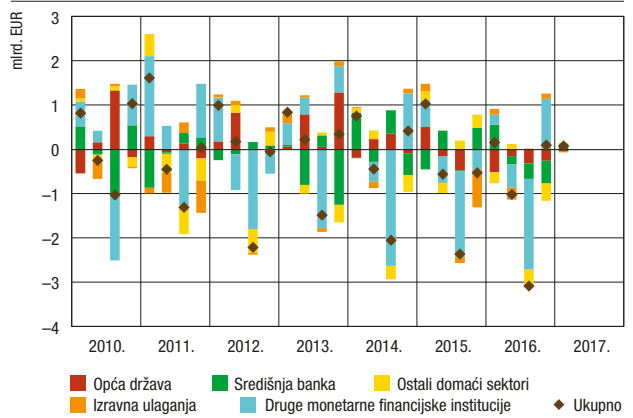
Slika 53. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Izvor: HNB

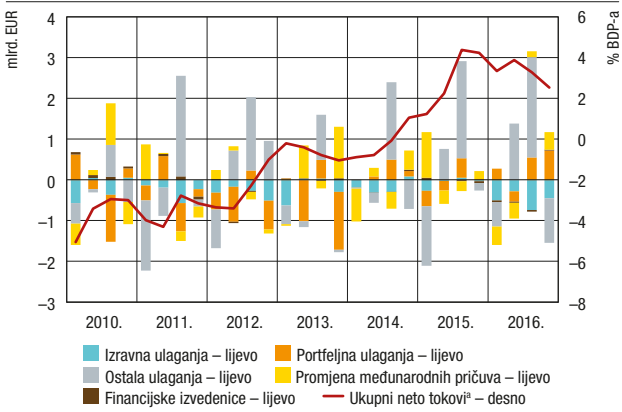
Slika 56. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 54. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

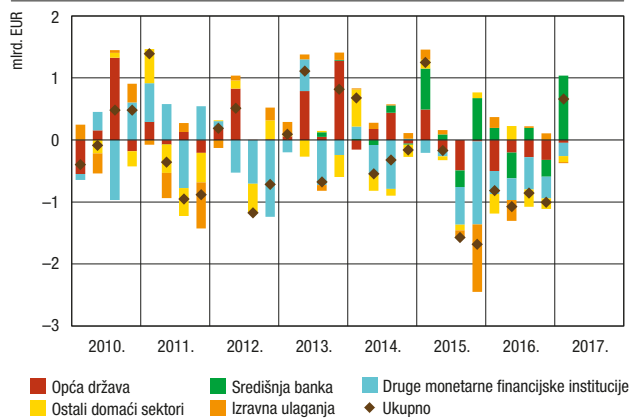

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

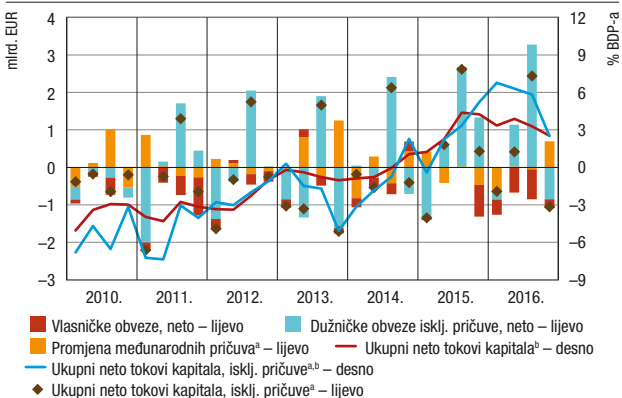
Slika 57. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za prvo tromjesečje 2017. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 55. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

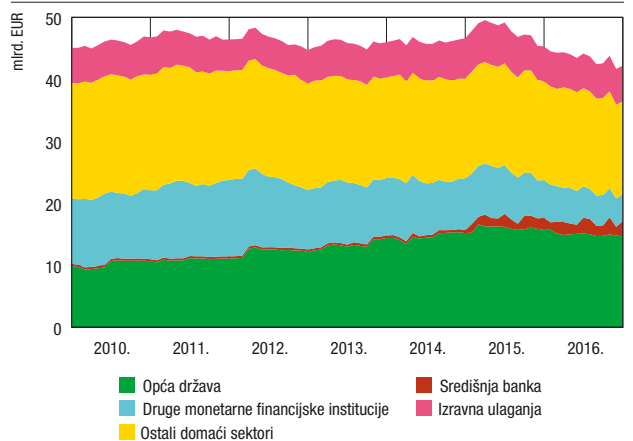
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

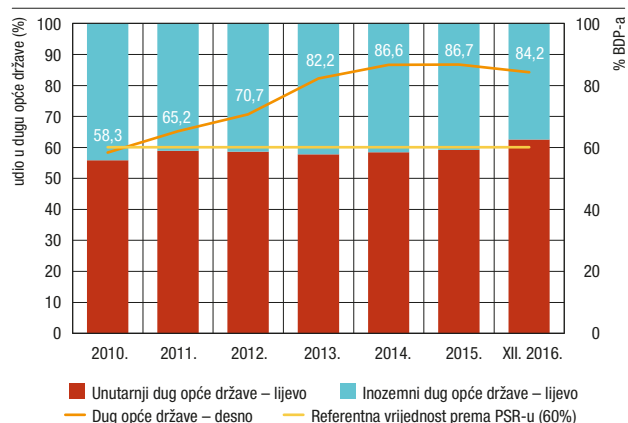
Izvor: HNB

Slika 58. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Slika 59. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – IX. 2015.	I. – IX. 2016.
Ukupni prihodi	108.293	118.822
Izravni porezi	13.745	15.624
Neizravni porezi	49.588	53.223
Socijalni doprinosi	29.642	30.430
Ostalo	15.318	19.545
Ukupni rashodi	116.876	118.872
Socijalne naknade	40.772	41.116
Subvencije	4.437	5.425
Kamate	8.921	8.701
Naknade zaposlenicima	28.247	29.072
Intermedijarna potrošnja	20.039	19.094
Investicije	7.861	7.980
Ostalo	6.600	7.483
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-8.583	-51

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. – XII. 2015.	I. – XII. 2016.
1. Prihodi	128.675	135.824
2. Prodaja nefinancijske imovine	648	454
3. Rashodi	132.963	135.256
4. Nabava nefinancijske imovine	5.277	4.637
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	-8.917	-3.616

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	I. – XII. 2015.	I. – XII. 2016.
Ukupna promjena duga	5.467	-440
Promjena unutarnjeg duga	5.665	9.191
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-5.440	-1.211
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	10.454	16.979
– Krediti	651	-6.577
Promjena inozemnog duga	-199	-9.631
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-580	-49
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	3.368	-9.709
– Krediti	-2.987	127
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-1.009	1.667

Izvor: HNB

